

Srđan Valjarević

LJUDI ZA
STOLOM

■ Laguna ■

Copyright © 1994, Srđan Valjarević
Copyright © ovog izdanja 2026, LAGUNA

Sadržaj

Nema ljudi za stolom (predgovor)	7
LJUDI ZA STOLOM.	15
<i>O piscu</i>	155

LJUDI ZA
STOLOM

Ovo je razgovor dvojice ljudi. Razgovor prijatelja koji se nisu videli neko vreme i nisu ni razgovarali.

Ali ovo je jedna priča.

Dok sediš sa strane i slušaš tu dvojicu, ni jedan ni drugi čovek nisu mnogo važni. Nije bitno ko je šta izgovorio i zbog čega. Nije bitno ko je kakav.

Za tu dvojicu, i uopšte, dok ih slušaš, bitna je samo jedna priča.

Tvoja priča.

1.

Nas dvojica, sedimo ceo dan za tim stolom i razgovaramo. Nije to buran razgovor. Nije ni glasan. Pričamo prilično tiho. Povremeno se jedan od nas dvojice nasmeje, ili namršti. Najčešće obojica ućutimo, ili prosto klimamo glavama, polagano. Zagledam se u neki od ćoškova tog „belgijskog“ paba, ili to učini moj drugar. Naizgled, mučan razgovor. Dosta piva, dosta cigareta. Sve to vreme. O čemu pričamo? Šta to govorim dok Blaža drži glavu pognutu, lomeći prste i gledajući u šake? O čemu pričam? Šta to Blaža govori? Odmahujem glavom.

Šanker briše čaše i premešta muzičke kasete na polici.

Žvrljam nešto hemijskom olovkom po kartonskom podmetaču za čaše.

Jedna devojka iznenada zastane na vratima pivnice i Blaža mi pogledom pokaže ka njoj. Tražila je nekog. Obojica se zagledamo u nju. Blaža je protrljao vrh brade, nasmejan, i promrmljao nešto o tome. Žene. Obojica smo se smešili. Izgleda da smo pomalo prosti momci ponekad. Pomalo pijani, naravno.

* * *

– Gde spavaš?

– Tu sam kod poznanika, jedan tip i njegova riba, imaju iznajmljen stan ovde. Iz Beograda su.

– Je l' negde blizu?

– Istočni Dam. Kad prođeš zoološki vrt i ideš još malo napred, iza jednog velikog parka. Vagenar ulica.

– Šta ćemo da pijemo?

– Pivo.

– Dajte nam dva piva. Koliko ima kako se nismo videli?

– Koliko ima da si ovde?

– Je l' ima dve godine? Ne, ne, ima više, ima skoro tri bogami. Ajde, živeli.

– Živeli. Tri godine. Dosta je to.

– Dosta. Mnogo.

– Hoćeš nazad?

– Čime? Nemam ništa...

– Je l' bi se vratio? Da možeš?

– Nemam pojma. Ništa ne znam. Ovde nemam ništa a tamo imam još manje. Ne znam. Pre jedno pola godine sam razmišljao da se vratim, imao sam tada nešto novca, razmišljao sam o tome ali nisam mogao da se odlučim. Onda sam potrošio lovu i sada nemam ništa. Sada o tome ne mogu ni da razmišljam.

– S kim si ovde?

– Rasturili smo se. Aca, Jovan, Mirče, svi smo se rasturili, pričaću ti. Daj mi pljugu. Pričaj ti meni, šta ima dole?

– Nema ništa. Nikad ništa nije ni bilo, sad je još gore. Niko od nas ništa ne radi, niko nije ništa napravio. Za Žiku znaš? Da je u kolicima?

-
- Znam, to sam čuo, keva mi je rekla preko telefona.
- Ljuba se oženio, i to je jedino. Bubac se ubio, to si verovatno čuo?
- Čuo sam. Je l' se zna zašto?
- Ne znam, skočio je s prozora. Nisam ga viđao pre toga. Ima priča, kao i uvek. Dugovao je neku lovu. Čuo sam da je sa Japijem dilovao neku robu i valjda se navukao, to su priče, uglavnom, ne znam... samo mi je Ljuba javio i to mi saopštio: Bubac skočio s prozora, to mi je rekao. I dodao je da njegov ćale neće da nas vidi na sahrani.
- Gde je Suzana?
- Čuo sam da je u Frankfurtu i mislim da sam čuo da se tamo udala, čini mi se da je tako. Ona je otišla malo posle tebe. A i ti si otišao, niko nije ni znao.
- Znali su i Žika i Ljuba, ti se tada nisi pojavljivao. Ti si tada prestao da se javljaš, nisi više ni svraćao, je l' tako?
- Jeste.
- Mislim, slušaj, nisi više svraćao ni kod mene, nisi svraćao više ni u „Pčelicu“, nisi se javljao nikome, jedino kad se sretnemo na Bulevaru, to je bilo sve, je l' tako?
- U redu je.
- Što?
- Ne znam. To je valjda tako, tako dođe. Povukao sam se, zavukao u krevet. Postalo mi je dosadno. Zaboravi to, nema tu nekih razloga, to je prosto tako, zaboravi. Nego, otkud onda da si baš došao ovde, u Amsterdam?
- Aca me zvao. Zvao me svaka dva dana: Alo, Blažo, šta radiš, što ne dođeš, ajde dođi da zaradiš malo. Stalno je zvao. Na kraju mi je obećao lovu kad stignem i rekoh, ajde da probam. Nisam se nešto palio da idem preko, ali ajde, rekoh. Aca je ovde bio već pune dve godine kada sam

ja stigao i sećaš se da se pričalo kako se napunio kintom u Damu, kako mu dobro ide, je l' se sećaš?

– Slabo se sećam toga. Nisam se ja s njim poznavao nešto naročito, tu i tamo, pozdravljali smo se, nismo bili neki prijatelji.

– Da. Dobro, uglavnom, stignem ovde, Aca me sačekao na aerodromu, došao po mene kolima i odemo kod njega u stan, tamo dole, ispod Vondelparka. Živeo je sa devojkom u to vreme, Holandankom. Odveo me na večeru, napili smo se, pričao mi je o poslu ovde, šta se radi, šta ima, dobro mu je išlo tada, imao je dobru ekipu, širio se kintom po kafani i te stvari, znaš već. Hvalio je svoju ekipu, drpali su provereno i roba uglavnom naručena. I tako mi Aca popravi raspoloženje kad sam stigao.

– Verovatno je to i hteo.

– Ložio me, jeste, ali ja to tada nisam mogao da znam. Samo što sam se iskrcao iz aviona, i kako sam stao na zemlju, sve mi se smučilo.

– Što?

– Nemam pojma. Koji je moj razlog bio što sam otišao iz Beograda? Ništa. Samo sam se pokačio pred put i sa ukućanima i sa svima. A naročito kod kuće, sa svojima...

– Jesu li ti poželeti srećan put?

– Jesu. Čale je bio pijan. Bila je nedelja pre podne, čini mi se tako, ono pred ručak. Pakujem se a on uđe u sobu i gleda me: „Gde si to krenuo?“ „U Holandiju“, rekoh. „Što?“ „Idem da radim tamo“, rekoh, „jedan drugar mi našao posao pa da zaradim neku paru.“ „Drugar ti našao posao? Ovde nema posla?“ „Nema“, rekoh. „A koji to drugar? Da nije Aca? Tebi samo Aca i može da nađe posao. I taj je vredan dečko uvek bio, pitaj celu ulicu, svima

je stigao da odnese nešto iz stana. Tebi jedino on i može da nađe posao.“ I tako pred put, sve dok nisam zatvorio vrata za sobom. On sa jedne strane, keva sa druge: „Čuvaj se tamo, ima ološ da te opelješi na ulici, je l' misliš da je tamo bolje... Ima samo paštetu da jedeš, suhu hranu...“

Ajde živeli.

– Živeli.